

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

Vsem OU UVHVVR
lzs@lovska-zveza.si
zgs.tajnistvo@zgs.si

Številka: U33201-1/2023/60
Datum: 11.4.2023

Zadeva: Usmeritve za izvajanje nadzora v zvezi z 12. in 13. členom Pravilnika o določitvi majhnih količin živil, pogojih za njihovo pridelavo ter o določitvi nekaterih odstopanj za obrate na področju živil živalskega izvora

Zaradi enotnega izvajanja 12. in 13. člena Pravilnika o določitvi majhnih količin živil, pogojih za njihovo pridelavo ter o določitvi nekaterih odstopanj za obrate na področju živil živalskega izvora (Uradni list RS, št. [96/14](#)) (v nadaljnjem besedilu pravilnik) izdaja direktor inšpekcije Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin naslednje usmeritve:

I.

(manjše količine divjadi in zasebna domača poraba)

Pravilnik določa nacionalna pravila za izvedbo **3. točke pod (e) 1. člena** Uredbe 853/2004/ES glede pogojev in največjega dovoljenega obsega oddaje manjših količin divjadi ali mesa divjadi za namen neposredne oddaje končnemu potrošniku ali drugim obratom prodaje na drobno, ki neposredno oskrbujejo končnega potrošnika.

Pravilnik ne ureja zasebne domače uporabe uplenjene divjadi oziroma mesa divjadi, vendar je enotno razumevanje, kaj je zajema zasebna domača poraba, nujno za izvajanje pravilnika. Primarno pridelava za zasebno domačo rabo je izključena iz obsega Uredbe 853/2004 točka 3 (a) in Uredbe 178/2002/ES.

Po veterinarski zakonodaji divjad (Uredba 852/2004) pomeni divji parkljar, kopitar ali lagomorf in drug kopenski sesalec, ki se upleni za prehrano ljudi, in se šteje za divjad v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo.

Definicija končnega potrošnika je opredeljena v Uredbi 178/2002 – “končni potrošnik je zadnji porabnik živila, ki živila ne bo uporabil v okviru živilske dejavnosti”.

Uplenjena divjad se šteje kot primarni proizvod. V skladu s četrtrim odstavkom 2. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22 in 158/22; v nadaljevanju. ZDLov-1) uplenjena divjad postane last upravljavca lovišča oziroma upravljavca lovišča s posebnim namenom. Lovec (član te lovske družine in lovec zaposlen v LPN) lahko

odkupi divjad za lastno domačo porabo (poraba v svojem gospodinjstvu) – ne spada pod ureditev iz tega pravilnika. Poleg tega lahko divjad iz družine votlorogi (gams, kozorog, muflon), ki je uplenjena v LPN in jo lovski gost odkupi za namen priprave dermoplastičnega preparata šteje kot lastna domačo porabo in se ne šteje v obseg manjših količin določenih v 12. členu Pravilnika.

V kolikor pa je uplenitelj »lovec gost« iz druge lovske družine in uplenjeno divjad želi odkupiti, potem se lovec razume kot končni potrošnik in **spada pod ureditev iz tega pravilnika.**

POMEMBNO: Vse druge lovce, ki niso člani lovske družine ali niso lovci zaposleni v LPN, čeprav so uplenitelji, ne moremo šteti kot člane gospodinjstva in zanje Pravilnik velja in se razumejo kot dobava končnemu potrošniku. Izjema je uplenjena divjad v LPN, ki jo lovski gost odkupi z namenom priprave dermoplastičnega preparata..

II.

(obvezna dostava vse uplenjene divjadi v lovsko zbiralnico)

Ne glede na to, da pravilnik in Uredba 853/2004 ES ter Uredba 178/2002 ES ne urejajo zasebne domače uporabe uplenjene divjadi oziroma mesa divjadi, pa morajo lovci v skladu s 46. členom ZDLov-1 vse odstreljene velike zveri in parkljasto divjad dostaviti na mesto za prevzem divjadi, ki je registrirano v skladu z veterinarskimi predpis. Na mestu odstrela se odstrani črevesje in spolovila – se pusti v lovišču.

III.

(manjše količine – obseg)

Pravilnik v poglavju V. določa kaj so majhne količine uplenjene divjadi oziroma mesa divjadi in pogoje pod katerimi se dajejo v promet.

»12. člen (obseg)

Lovska družina ali lovišče s posebnim namenom (v nadaljnjem besedilu: lovska organizacija) lahko iz zbiralnice uplenjene divjadi končnemu potrošniku ali obratom za prodajo na drobno, ki neposredno oskrbujejo končnega potrošnika, odda največ 20 odstotkov planiranega letnega odvzema posamezne vrste divjadi iz narave v skladu z letnimi načrti upravljaljskih območij, določenih za posamezno vrsto divjadi v lovski organizaciji. Podatek o planiranem letnem odvzemu divjadi mora lovska organizacija zagotoviti ob pregledu zbiralnice.«

Od sprejema pravilnika se je način planiranja odvzema spremenil, tako da ni več letnih ampak so dvoletni načrti odvzema. Uradni veterinarji morajo pri pregledu ugotoviti načrtovan dvoletni odzem v skladu z veljavnimi načrti lovsko upravljaljskih območij. ZDLov-1 opredeljuje v 5. členu (pomen izrazov), da **odzem divjadi** zajema odstrel, odlov živih osebkov in izgube posameznih vrst divjadi, ne glede na vzrok.

Pri preračunavanju 20 odstotkov načrtovanega dvoletnega odvzema posamezne vrste divjadi se torej upošteva skupno število posamezne vrste divjadi za odstrel, odlov živih osebkov in izgube posameznih vrst divjadi, ne glede na vzrok.

III.

(prodaja končnemu potrošniku in prodaja obratom prodaje na drobno)

V 13. členu Pravilnika so določeni pogoji za meso divjadi, oziroma vrsta pregledov, ki morajo biti zagotovljeni pri oddaji mesa divjadi v promet v primeru:

- prodaje končnemu potrošniku in
- prodaje obratom prodaje na drobno, ki oskrbujejo končnega potrošnika.

Prodaja končnemu potrošniku: v lovski zbiralnici, ki je registrirana pri UVHVVR usposobljena oseba, kot je določena v Poglavju I Oddelka IV Priloge III, Uredbe 853/2004/ES, opravi osnovni pregled trupa v koži in pripadajočih organov. Po pregledu izpolni izjavo usposobljene osebe. Trup, ki ga pregleda preglednik lahko odkupi končni potrošniki (prodaja fizični osebi, ki je lahko lovec druge LD, lovski gost, uplenitelj, ki ni član LD, sovaščan, nadomestilo za škodo kmetu, donacija fizični osebi) ali pa se odda v odobren obrat za obdelavo divjačine npr. Nimrod, Meglen...

Upravljalca lovišča mora zagotoviti, da so trupi divjih prašičev in drugih vrst divjadi, dovzetnih za trihinelo, pred oddajo končnemu potrošniku pregledani na trihinelo – preden ni znan izvid pregleda trup ne sme zapustiti lovske zbiralnice!

Izjemoma se lahko iz lovske zbiralnice izda trup divjega prašiča tudi če še ni znan rezultat preiskave. O izvidu preiskave kupca (končnega potrošnika) obvesti upravljalca lovišča naknadno.

Prodaja obratom prodaje na drobno, ki oskrbujejo končnega potrošnika: če želi upravljalca lovišča trup uplenjene divjadi prodati obratom prodaje na drobno, ki neposredno oskrbujejo končnega potrošnika, mora poleg pregleda usposobljene osebe, pregled opraviti tudi uradni veterinar. Uradni veterinar opravi končni pregled izkoženega trupa, preden le ta zapusti lovsko zbiralnico. V tem primeru mora lovška zbiralnica, izpolnjevati pogoje za izkoževanje. V registru obratov je pri taki zbiralnici pod opombami zapisano «izpolnjuje pogoje za izkoževanje».

Upravljalca lovišča mora zagotoviti, da so izkoženi trupi ali meso divjih prašičev in drugih vrst divjadi, dovzetnih za trihinelo, pred oddajo obratom za prodajo na drobno, ki neposredno oskrbujejo končnega potrošnika, pregledani na trihinelo. Vzorce lahko odvzame uradni veterinar, vendar trup oziroma meso ne sme zapustiti lovske zbiralnice, preden so znani izvidi preiskav na trihinelo.

»13. člen (pogoji)

(1) Lovska organizacije mora za oddajo majhnih količin mesa divjadi zagotoviti, da:

a) usposobljena oseba, kot je določena v Poglavju I Oddelka IV Priloge III, Uredbe 853/2004/ES, opravi pregled trupa in pripadajočih notranjih organov ter izpolni izjavo usposobljene osebe; ;

b) se trupi divjadi v primeru oddaje obratom prodaje na drobno, ki neposredno oskrbujejo končnega potrošnika, pred oddajo izkožijo. V ta namen mora poleg pogojev iz dela A Priloge I Uredbe 852/2004/ES nosilec živilske dejavnosti zagotoviti:

- prostor ali ločeno mesto za izkoževanje divjadi,
- opremo za odiranje v visečem položaju,
- umivalnik s hladno in vročo vodo ter sterilizator ročnega orodja,
- ločeno skladiščenje izkoženih trupov od neizkoženih, če se takšno skladiščenje v zbiralnici uplenjene divjadi izvaja,
- veterinarski pregled trupov uplenjene divjadi skladno z Uredbo (ES) št. 854/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o določitvi posebnih predpisov za organizacijo uradnega nadzora proizvodov živalskega izvora, namenjenih za prehrano ljudi (UL L št. 139 z dne 30. 4. 2004, str. 206), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) št. 633/2014 z dne 13. junija 2014 o spremembi Priloge III k Uredbi (ES) št. 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta in Priloge I k Uredbi (ES) št. 854/2004

Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev za predelavo velike divjadi in pregledov divjadi post mortem (UL L št. 175 z dne 14. 6. 2014, str. 6),

- da se trupe divjadi razkosa na največ šest osnovnih kosov;

c) so trupi ali meso divjih prašičev in drugih vrst divjadi, dovzetnih za trihinelo, pred oddajo končnemu potrošniku ali obratom za prodajo na drobno, ki neposredno oskrbujejo končnega potrošnika, pregledani na trihinelo v skladu z Uredbo (ES) št. 2075/2005 Komisije z dne 5. decembra 2005 o določitvi posebnih predpisov za uradni nadzor Trihinel v mesu (UL L št. 338 z dne 22. 12. 2005, str. 60), zadnjič spremenjeno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 1114/2014 z dne 21. oktobra 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 2075/2005 o določitvi posebnih predpisov za uradni nadzor trihinele v mesu (UL L št. 302 z dne 22. 10. 2014, str. 46);

č) se vodi evidenca o datumu oddaje, količini in vrsti mesa oddane divjadi.

(2) Izjavo usposobljene osebe o opravljenem pregledu iz točke a) prejšnjega odstavka mora obrat prodaje na drobno hraniti najmanj dve leti.«

Glede na »vrsto« prejemnika / kupca se razlikujejo tudi oblike post mortem pregledov v zbiralnici:

- Vedno se morajo izvesti pregledi iz 13. člena pod a) in v primerih določenih živali pregledi pod točko c).
- V primerih oddaje obratom prodaje na drobno, ki neposredno oskrbujejo končnega potrošnika se morajo poleg pregledov iz točke a) in v primerih določenih živali pregledi pod točko c) izvesti tudi pregledi pod točko b).

Kadar upravljavci lovišča pošiljajo vzorce na preiskavo na Trihinelo, morajo zagotoviti, da je zahteva za preiskavo vezana na številko talona. S tem je zagotovljena sledljivost in povezava med pregledanim trupom in izvidom preiskave na Trihinelo.

S spoštovanjem,

Vida Znoj
Sektor za varno hrano

Dr. Branko Podpečan
Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

V vednost:

- Lovska zveza Slovenije, po elektronski pošti
- Zavod za gozdove Slovenije, po elektronski pošti

Priloga:

Primer:

Planiran dvoletni odvzem: 100 srnjadi (glej pomen izrazov ODVZEM) iz Zakona o lovstvu. V obdobju dveh let:

30 srn: jih odkupijo lovci, ki so člani lovske družine: lastna poraba: ni predpisanega PM pregleda, lahko pa je opravljen prostovoljno. Količine divjačine, ki jih lovci odkupijo za lastno porabo v gospodinjstvu ni omejena, mora pa biti realna (do 300 kg /leto), dajanje na trg in oddaja drugim osebam je prepovedana.

Opozorilo: Divjačino, ki jo kupijo lovski gosti ali druge fizične osebe (tudi zaposleni v zavodu) se lahko da na trg v okviru manjših količin, potem ko so izpolnjeni pogoji za prodajo fizičnim osebam (glej spodaj).

20 srn: se lahko proda v obliki **majhnih količin:**

A) **Fizične osebe** : pregled iz točke a) opravi preglednik in če gre za določene vrste živali (divji prašič, jazbec, medved) pregled pod točko c) zagotovi upravljalec lovišča.

B) **Lokalna podjetja, ki neposredno oskrbujejo končnega potrošnika:** pregled a) opravi preglednik divjačine ,b) po izkoženju trupa opravi uradni veterinar in v določenih primerih (divji prašič, medved) pregled c) na trihinely. Vzorec praviloma odvzamejo uradni veterinarji ob post mortem pregledu.

50 srn: oddaja v odobreni obrat: pregled iz točke a) v zbiralnici opravi preglednik divjačine, pregled na trihinely se opravi v obratu za obdelavo divjačine.

V zbiralnici je dovoljen razsek trupa na največ 6 osnovnih kosov, saj ne izpolnjuje pogojev za razsekovalnico - podobno kot pri klavnici, ki nima razsekovalnice. Razsek pa se izvede na zahtevo stranke.

